

# KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.  
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:  
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,  
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.  
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g  
Za Jugoslavijo  
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

## Avstrija in Podona je.

S politiko je kakor z voznikovo umetnostjo. Voznik mora poznati smer, kamor vozi, se mora spretno ogibati raznih ovir in ob ovinkih in vijugah balancirati na desno ali levo, da voza ne prevrne. Sosebno današnja politika je umetnost, ker je mednarodno življenje kakor na vozu dirjajočih konjev in se je že premnog voznik vsled neprevidnosti prevrnil v jarek. S to vsakdanjo primero vsaj je ocenil politiko mojster meddržavne in državne politične umetnosti Ignac Seipel.

Minuli teden so bile oči Evrope obrnjene v Benetke, kjer sta se sestala Schuschnigg in Mussolini, dva podonavska državnika. Očividno je Mussolini — da govorimo s Seipelovimi besedami — dober voznik na politični cesti, da obračajo njegove konference z državnimi voditelji toliko pozornost nase. Svet se zaveda, da ima voditelj črnih srajc na jugu Evropi še mnogo povedati. Kaj je prinesel beneški sestanek novega? Uradni dokument o njem je, kot je to že običajno, precej redkobeseden in na mnogih mestih hrčkone zavestno nejasen. Torej preostane še obširno polje za ugibanja in razmišljanja o bodočem razvoju v Podonavju. Zakaj se torej še mi ne bi podali enkrat v kraljestvo političnih opazovanj in političnih domišljij, četudi z nevarnostjo, da bomo pri tem eno ali drugo bistveno točko prezrli.

Nek jugoslovanski državnik je povedal modrost, da je zunanja politika običajno odraz notranjega življenja v državi. To velja v veliki meri za našo državo. Dollfuss in Schuschnigg, oba sta zastavila eden in isti končni cilj avstrijske zunanje politike: Krščanska Avstrija bodi jeziček na tehtnici evropskih velesil, bodi otoček sredi evropskega morja, razburkanega po fašizmu in komunizmu. Država, ki ima svoje družabno in gospodarsko življenje urejeno po krščanskih načelih, to dejansko zamore biti, ker vsebuje njen notranje-politični program vse, kar imata fašizem in komunizem v sebi dobrega, pozitivnega. Kajti slednje je brezpogojno krščansko blago. Svojo zunanje-politično zamisel da zamore Avstrija udeležiti samo v toliki meri, v kolikor je njeno notranje življenje resnično krščansko.

Še za Dollfussove vlade so postale težkoče mlade države očitne. Socialistični in hitlerianski puč nista slučajnosti, marveč le izraza notranje borbe v državi, borbe, ki ni končana do danes. Kancler Schuschnigg je z lanskoletno prijateljsko pogodbo z Nemčijo odbil nacionalističnemu valu v Avstriji njegovo glavno ost. Nacionalizma v državi s tem seve ni odpravil in številne demonstracije ob nedavnem Hitlerjevem rojstnem dnevu so znamenje, da bo treba državni voz preokreniti nekoliko ne levo od Nemčije proč. Sicer bi se morda res znal prevrniti v naročje hitlerizma. Schuschnigg, čigar politična razsodnost je predmet splošnega občudovanja, je ta trenutek takoj razumel in minuli teden smo ga videli v Benetkah na sestanku z Mussolinijem, šefom Italije, ki z Avstrijo in Madžarsko vred tvori takozvani rimski blok podonavskih držav.

Kod je druga stran, ki bi vodila Avstrijo iz območja nacionalističnih vplivov? Francija, Mala antanta, Čehoslovaška ali Jugoslavija? Razni listi so v zvezi z beneškim sestankom menda zapisali vse te domneve. Težave naslonitve Avstrije na Čehoslovaško in na zanjo stoječo Francijo so vidne, če pomislimo na za njima stoječo sovjetsko Rusijo. Prijateljstvo s komunizmom bi danes Avstrijo vodilo z dežja pod kap. Zato je razumeti, da proži roko k medsebojnemu prijateljstvu najprej Čehoslovaška in da je bil čehoslovaški ministrski predsednik na Dunaju in ne obratno. Iz raznih pripomb avstrijskih listov k nedavnemu sestanku jugoslovanskih in italijanskih državnikov v Beogradu je bilo med vrsticami vsaj razbrati, da bi bilo Avstriji jugoslovansko prijateljstvo ljubše od čelo-

slovaškega. Jugoslavija je namreč v Mali zvezi država na desnici, ker je v rimski trozvezi fašistična Italija. Kod so zapreke jugoslovansko-avstrijskega prijateljstva? Povratek Habsburžanov? V nedavnem govoru je kancler Schuschnigg povratek monarhije zavrnil kot neaktualno zadevo, tičočo se kvečjemu državne oblike, a nikakor državne zamisli. Tudi uradno poročilo o beograjskem sestanku ni vsebovalo habsburške klavzule, kar pove, da Jugoslavija ne veruje več v povratek monarhije. Kje torej bi bila ovira? Zdi se v tem, ker bi s prijateljstvom Avstrije in Jugoslavije privlačnost hitlerjanskega nacionalizma v naši državi ne bila zadostno odtehtana. Mussolini je glede Av-

strije očitno mnenja, da bi bilo njeno prijateljstvo s Čehoslovaško preuranjeno, ker pripade prva naloga zblizanja rimskega bloka z na levo stoječo članico Male zveze preje Madžarski. To bi dalo slutiti tudi dejstvo, da stopa na Madžarskem socialno povdarjena stranka malih kmetov pod vodstvom gibčnega Tiborja Eckhardta vedno bolj v ospredje.

Tako bi torej smeli v glavnem začrtati verjetni bodoči razvoj v Podonavju: Čehoslovaška in Madžarska se zblizujeta, prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo se utrjuje, s tem se stikata oba konca podonavskih trozvez, odtenki bodočega podonavskega sporazuma zadobijo jasnejše obrise. ro.

## Koroški Slovenci in krščanska, stanovska Avstrija

Prvega maja praznuje avstrijsko ljudstvo tretjo obletnico onega velikega dne, ko je pokojni kancler Dollfuss proglasil novo državno ustavo, predvidevajočo krščansko, stanovsko ureditev Avstrije. Kancler dr. Schuschnigg in z njim vse dobrohoteče ljudstvo sme ob triletnici reči, da veliki trud pri izgrajevanju nove države ni bil nikakor zaman, marveč je prinesel Avstriji lepe uspehe v njenem notranjem življenju in zunanjem uveljavljanju. Manj senc in več sonca je danes okoli nove Avstrije. Pot k uresničitvi Dollfussove zamisli je utrjena in ne more več zgrešiti svoje smeri.

Tretja obletnica prvega maja 1934 stoji v znamenju krščanskega značaja države. Pred njo in ob njej je čuti pozive, naj preide vlada in z njo krog merodajnih mož v državi in deželi od vsakojakih poizkusov pridobivanja in prigovarjanja ob strani stoječih k odločnemu koraku končno veljavnega pomirjenja. Ne slučajno ni zapisal katoliški nemški dnevnik v deželi nedavno besede: „Poguma za frontni boj! Nacionalisti skušajo v zadnjem času izobešati na stolpih katoliških cerkva kljukaste zastave, množijo se tožbe, da prikazuje zapeljana mladina očitno protiversko zadržanje, avstrijske naciste je zgrabilo nekaj kulturno-bojnega duha, ki je značilen za Nemčijo v njenem boju proti Cerkvi in krščanstvu. Danes gre za zadnjo veliko

odločitev, katere ne bomo izsilili z obrambo, marveč z napadom! Odstranite s poti obrekovalce in nadležneže, frontni duh naj preide v dejanje!...“

Stališča koroških Slovencev do krščanske, stanovske Avstrije nam ni treba navajati, ker ga jasno dovolj prikazujejo naša dejanja. Ne samo, da si od prvega dne nove Avstrije do danes nismo svesti niti najmanjše protidržavnosti, ob vseh številnih razočaranjih in tolikem nerazumevanju za naše narodnostno vprašanje smo stali v prvih vrstah za izgraditev krščanske, stanovske države v našem delu dežele. In to kljub temu, da je med nami še danes dovolj poizkusov, ki naj zabrišejo sledi Dollfussove Avstrije in ljudstvo prbližajo nazorom hitlerjanske Nemčije. Izvestni krogi skušajo te poikuse skriti za neke nacionalno-politične cilje in še nedavno so pozvali nemško javnost, naj jim sledi, češ, kadar gre proti Slovincem, bodijo Nemci samo Nemci. Z veseljem beležimo, da odklanjajo najnovejšo protislovensko krilatico tudi krščanski nemški krogi v deželi.

Naših ciljev ne skrivamo pred nikomur. Hočemo konca s slepomišenjem med našimi narodno-nezavednimi brati in sestrami, hočemo krščanske, narodno-zavedne in svoji državi zveste Slovence. Za ta svoj cilj se bomo tudi v bodoče borili s podvojenim pogumom, vedoč, da tako utrjujemo v našem delu dežele temelje krščanske, stanovske Avstrije.

## V Benetkah.

Uradno poročilo o beneškem sestanku Mussolinija s kanclerjem Schuschniggom navaja soglasnost naziranja obeh vlad ter potrjuje ugodne rezultate izvajanja rimskih protokolov. Državnika sta uverjena, da bo sodelovanje držav rimskega bloka vodilo k ozdravljenju razmer v Podonavju in sicer z aktivnim sodelovanjem Nemčije. Sporazumi držav rimske zveze z drugimi državami so v korist držav-podpisnic in splošnega miru v Evropi. — Povdarek sodelovanja Nemčije pri ozdravljenju Podonavja je v gotovem časopisju vzbudil domnevo, da bodo sedaj v Avstriji pritegnjeni narodni socialisti kot posebna stranka k sodelovanju. Zato je kancler po povratku podal tozadevno izjavo, ki razveljavlja domneve o pritegnitvi nacionalcev kot posebne skupine.

Jugoslavija in Ogrska se zblizujeta. Položaj ogrske manjšine v Jugoslaviji je tak, kakoršni so odnosi med obema državama. Ti odnosi se v zadnjem času boljšajo in zato gre tudi manjšini boljše. Nedavno so posetili madžarski književniki iz Jugoslavije svojo materno državo in so ob tej priliki priredili v večjih ogrskih mestih literarne večere.

Ponovno so povdarili, da manjšine ne obstojajo za to, da so predmet prepira, marveč za to, da so vez med narodi in državami. Kulturne stike Ogrov v Jugoslaviji z maternim narodom so jugoslovanski listi dobrohotno beležili.

Trpljenje luterancev v Nemčiji. Nič boljši ko katoličanom gre nemškim protestantom pod Hitlerjevim režimom. Takole je orisal nekdanji komandant nemške podmornice in sedanji protestantovski pastor Niemöller križev pot luterancev: V februarju so našli v koncentracijskem taborišču pisarniškega vodjo dr. Weisslerja obešenega, strokovni časopis „Theologische Blätter“ je prepovedan, izstopov iz cerkve pastorji ne smejo več javno razglašati, cerkve naj odstopijo svoja zemljišča za državno naseljitveno akcijo, luteransko cerkveno glasbo zavarajo, ovirajo poset luteranskih semenišč, zborovanja so prepovedana. Žalostno poročilo je Niemöller zaključil z besedami: Kristusa smatrajo v Nemčiji za javnega sovražnika in ga preganjajo v imenu postave za zaščito države in naroda.

Avtoritarni režim tudi na Poljskem. Na pobudo maršala Rydz-Smigly-ja je ustanovil polkovnik Koc stranko nacionalne edinosti, v kateri hoče združiti vse dobromislele kroge v državi. Rastla naj bi nova stranka od spodaj navzgor, zato je

Koc začel s propagando in podrobnim delom. Ostale stranke opazujejo novo gibanje z veliko ljubosumnostjo, a mu bodo bržkone vsled svoje enostranosti in zgolj relativne sile sčasoma podlegle. Koc je povdaril med drugim tudi čistokrvnost nove stranke in zato odklonil sprejem židov.

**Kako si Franco zamišlja novo ureditev Španije.** General Franco je nedavno razpustil vse politične stranke ter ustanovil vsenacionalno špansko stranko, na katero se bo v bodoče opirala njegova vlada. Voditelj stranke bo on sam. Istočasno je bila združena milica v enotno organizacijo in bo poleg vojske edina nositeljica orožja. Vrhovni poveljnik milice bo istotako general Franco. Ker je hkrati vrhovni poveljnik redne nacionalne vojske, bo v njegovih rokah združena vsa moč v državi. Dosedanji enotni način ureditve namerava Franco po zmagi nad rdečimi prenesti na vso državo, ki bo torej urejena po italijanskem ali nemškem načinu.

**Rastoč odpor proti Blumu v Franciji.** Zadnje tedne je opaziti v francoskih nacionalnih listih ostro pisavo proti Blumovi socialistični vladi. Očitajo ji, da se popolnoma podrejuje komunistom in da bo slejkoprej komunistična stranka prevzela vodstvo v državi. Radikali, ki v Franciji predstavljajo nekako sredino, so na tem, da odpovejo socialistom in komunistom svojo družino, nakar bo Francija pred odločitvijo, ali naj se obrne na desno ali levo.

**Zbližanje maloazijskih držav.** Med državami Turčijo, Iranom, Irakom in Afganistanom so se vršila pogajanja za zблиžanje. Dosedanji uspeh je sklep prijateljske pogodbe med Turčijo in Iranom, pozneje se pridruži pogodbi še ostali maloazijski državi. V pogodbi si države obljubljajo medsebojno varstvo državnih meja, izmenjavanje zločincev, medsebojni letalski promet in drugo. Turški zunanji minister bo v kratkem potoval v Perzijo h podpisu. Svet bo torej moral v kratkem računati še z azijskim paktom.

**Ostalo v par besedah.** Obiski državnikov so na dnevnem redu. Anglež Eden je obiskal Bruselj, v Bukarešti je bival Poljak Beck, v Rimu so sprejeli Göring in pričakujejo sedaj min. predsednika Jugoslavije Stojadinoviča, Budimpešta se pripravljajo na sprejem prezidenta Miklasa, Hitler in Musolini se baje nameravata sestati, Italijan Ciano poseti Albanijo. — Belgija je proglasila, da bo svoje meje branila pred vsakomur z orožjem. — V Španiji napadajo nacionalne čete z novo živahnostjo, a večjih uspehov ne beležijo. Blokado baskiškega pristanišča Bilbao so predrle angleške, z živčjem za sestradane oblegance natovorjene ladje. — V Moskvi bodo 1. maja baje izpustili na svobodo nad 1 milijon zaprtih. Hkrati pa zapirajo nove, predvsem profesorje, pisatelje in umetnike. — V dravski banovini v Jugoslaviji bodo 27. junija volitve v kmetijske zbornice. V Beogradu je knez Pavel otvoril novi vojni muzej. — Iz Francije javljajo o rastočih težkočah Blumove vlade, na katero pritiskajo sovjeti, da krene bolj na levo. — Japonska in Rusija nameravata skleniti nenapa-

dalno pogodbo. — V kitajski provinci Šenčuan strada vsled suše 35 milijonov ljudstva. — V zadnjem času se množi v Evropi in Ameriki število delavskih štrajkov, kar bi dalo slutiti, da se v delavskih vrstah uveljavlja radikalizem.

## † Ferdo Kraiger.

Drug za drugim odhajajo. Po vrsti nas zapušča-jo mošje, katerih življenje je tesno in nerazdružljivo spojeno z burno zgodovino koroških Slovencev zadnjih petdeset let. Vrste starih, v borbah izkušenih voditeljev koroških Slovencev se redčijo in vedno manj jih je med nami. Sedaj je zatisnil za vedno svoje trudne oči tudi Ferdo Kraiger. Iz nemirnega življenja se je njegova duša podala v večni pokoj.

Ferdo Kraiger se je rodil pred 72timi leti v Štebnu pri Globasnici. Vaščani njegove rodne vasi slovijo že odnekaj širom Podjune kot jasne, prebrisane glave, kot marljivi, napredni in zelo podjetni ljudje. Bolj čestokrat ko drugod si pridejo medseboj tudi navskriž, ali v enem so gotovo vredni posnemanja, lahko služijo nam drugim za vzgled na zunaj, na sproti ostalemu svetu so nastopali Štebnjani v svoji pretežni večini vedno kot en mož. Ta njihov enoten duh in enotna volja se je manifestirala vselej in povsod, ko je bilo treba v dejanju postaviti moža. In če je zaslovela občina Globasnica kot v borbi za naravne pravice našega naroda neutrudljiva in kot skala trdna slovenska postojanka, potem ne navsezadnje po zaslugi trdnih in strjenih, od nikogar odvisnih kmečkih vrst iz Štebna.

Iz teh vrst je izšel tudi Kraiger. Ali še bolj točno: Te prebujene vrste je pomagal stvoriti tudi Kraiger in jim stal na čelu v miru in viharju skozi desetletja. In ko se je v njegovi občini pričele ustanovljati občno koristne gospodarske in kulturne ustanove: Hranilnica in posojilnica, Slovenska požarna bramba, Izobraževalno društvo itd., je bil Kraiger s svojimi povsod zraven med prvimi in vodilnimi. V ljuti volilni borbi z veleposestnikom Rosenbergom oziroma od njega odvisnimi „Verwalterji“ so ga njegovi izvolili končno globaškimi županom. Kot tak je veljal Kraiger vsled svoje razboritosti in umerjenosti, pa tudi odločnosti v nastopu za enega najboljših uglednih in sposobnih županov Podjunske doline.

Že pred 50 leti je Kraiger kot nadebuden 20leten mladenič zrasel preko razmer svoje domače vasi, že desetletja pred svetovno vojno je bil znan in cenjen po celi Podjuni dolini, ko je dramil svoj narod kot organizator in govornik, njegova gostoljubna hiša pa je veljala za kulturno središče bližnje in daljne štebenske okolice. Po svetovni vojni je Kraiger kot prvi predsednik novo poživljenega Političnega in gospodarskega društva za

Slovence na Koroškem in kot prvi poslanec slovenske manjšine v novi državi stopil na čelo ne samo svojih domačih, temveč vseh koroških slovenskih vrst in s tem s tovariši položil nove temelje našemu razvoju v povsem novih razmerah. Vsled težke bolezni pa se je moral javnemu delu kmalu odpovedati in izročiti borbo za pravico koroškega slovenskega naroda drugim.

V svojih zadnjih letih je Kraiger najraje bival v krogu svojih prijateljev iz sosednega Šmihela. Ko se je neko temno noč vračal od tam z rožnim vencem v rokah domov, je bil od neznanega napadalca iz zasede napaden, pobit na tla in strašno razmesarjen. Nepričakovano si je Kraiger polagoma zopet opomogel in je zopet z zanimanjem sledil dogodkom pri in okoli nas. Radi svoje neozdravljive bolezni in še radi težke usode svojega naroda je bil Kraiger često potrtega srca, a v svojem jedru je ostal optimist do zadnjega diha. Na dnu svoje močne duše je trdno veroval v zmago pravice nad krivico. In v tej veri, v veri, da bo tudi koroškemu Slovcu končno prisjalo sonce lepše bodočnosti, za katero je on delal in se boril celo svoje življenje, je umrl. Kraiger je umrl kot prerok, zato bo živel naprej!

## DOMAČE NOVICE

### „Ja, ampak...!“

Mali ljudje so to, ki imajo na vsak „ja“ svoj „ampak“. Je nekaka bolezen, če kdo povsod s strastjo stika za sencami in ovirami. So ljudje, ki so mojstri v iskanju težkoč in ki povsod vidijo temo.

Mnogo je majhnih narodov na svetu. Pa niso majhni vsled svojega števila ali malega koščka zemlje, ki ga obljudejejo, marveč zato, ker jim je prirojena neka malenkost. Mojstri so v kritikah in še bolj v kritikarstvu, niso pa zmožni velikega, občestvenega poleta.

Ti ljudje in ti narodi, majhni in malenkostni po svojem značaju, so podobni črvičkom v prahu zemlje, katere vznemiri in prestraši vsak kamenček, vsaka rastlina in kateri vidijo v vsakem malem gričku orjaško goro in v vsakem jarku nepremostljiv prepad.

So pa tudi ljudje in narodi orlovskega pogleda in orlovske drznosti. Diči jih velikopoteznost, junaštvo, požrtvovalnost. Ovire in zapreke so jim za to, da jih premagajo, jarki in prepadi za to, da jih premostijo, težkoče za to, da jih mojstrijo. Ti poznajo v življenju samo „ja!“ in ga zato vodijo.

**Cerkveni shod.** (Marija Rain—Žihpolje.) Prihodnjo nedeljo, dne 2. majnika t. l., to je na peto nedeljo po Vel. noči, se vrši na Žihpoljah glavni letošnji cerkveni shod s sledečim sporedom: Ob 7. uri prva sv. maša s pridigo, na to še ena sv.

## PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

### Vstaja Škenderbegova.

(26. nadaljevanje.)

Iduna plane proti Škendru, ki jo je vjel v eno roko, med tem ko je v drugi vihtel svoj scimeter. Iz loga so se vsuli Mohamedovi vojaki.

„Ali v resnici misliš, Mohamed,“ je rekel Škender, „da sem bil zato vzgojen v seraju, da me prekani moslemska zvijača. Ponudim ti boj osebno, ako želiš, vendar naj bo boj enak, kakorkoli se bova bojevala.“ Zažvižgal je, in od one strani, od koder je prišel Škender, je prihitela četa Ogrov, katerim je stal na čelu sam Hunijad.

„Pridi torej!“ zakliče Mohamed, „mož proti možu!“ In meča zažvenketata; toda spremljevalcem Amuratovega sina se je zdela cela zadeva v sedanjih okoliščinah nekoliko nevarna in so radi tega odvedli princa v stran.

„Jutri odločimo ta boj na ravnini pred Kalisto!“ zakliče Mohamed.

„Epir je pripravljen!“ odvrne Škender.

Turki so odšli. Škender je odnesel nezavestno Iduno k očetu. Hunijad objame svojega toliko časa izgubljenega otroka. Škropili so ji obraz z vodo iz studenca in kmalu se je zavedla.

„Kje je Nicej?“ vpraša Škender; „in kako si prišla zopet v Mohamedove roke?“

„Oh, plemeniti gospod, moj dvojni osvoboditelj, odgovori Iduna, „v resnici sem bila zopet v ujetništvu, toda moj sovražnik je bil sedaj, rdečica me zaliva, ko moram to povedati, krščanski knez!“

„Sveta Devica!“ vzklikne Škender. Kdo je ta lopov?“

„Ta ničvrednež, gospod Škender, je tvoj prijatelj in tvoj učenec, oče!“

„Nicej iz Aten!“ vzklikne Hunijad.

Škender je žalosten molčal.

Iduna je nato sedeč med očetom in Škendrom ob studencu pripovedovala o vsem, kar se ji je prigodilo, odkar se je ločila z Nicejem od Škendra, in ni pozabila omeniti Hunijadu vse Škendrove udanosti, o čemur pa je Škender molčal kakor resničen junak. Veliki Hunijad ni vedel, kaj bi storil, ali naj bi obsipal z ljubeznjivostmi svojega ljubljenega otroka ali s svojo hvaležnostjo Škendra. Tako so se nekoliko časa razgovarjali in Škender je ogrnil s svojim plaščem Iduno in skoro nevede ovil svojo roko okoli njenega vratu.

Ravno ko so se pripravljali, da se povrnejo v krščanski tabor, se je začul v logu velik hrup in kmalu potem se je prikazala od one strani, od kjer prišla Iduna, množica mož, ki so nosili baklje in razburjeni preiskovali gozd na vse strani. Škender in Hunijad sta planila pokonci, vendar sta kmalu opazila, da so Grki. Njihov poveljnik je zagledal pri studencu gručo ljudi in je prišel bližje, da povpraša, kje je Iduna. Ko pa je spoznal Škenderbega, mu je padla baklja iz rok, obrnil se je v stran in zakril svoj obraz.

Iduna se je pritislila k svojemu očetu, Škender je povsobil svojo glavo, Hunijad pa je gledal resno in strašno; oprostil se je objema svoje hčere, stopil naprej in položil svojo roko na tujca.

„Mladi človek,“ je rekel plemeniti oče, „ako bi izviralo to tvoje vedenje iz kesanja in ne iz sra-

mote, bi bilo morebiti bolje. Mnogokrat sem te svaril pred usodepolnimi posledicami neukročene strasti. Več kakor enkrat sem ti prerokoval, da pride ura, ko te pripravi tvoje življenje v zaničevanje in sramoto. Ta ura je sedaj prišla in tako daleč je sedaj prišel knez iz Aten. Sedaj stojiš pred nami, ki si nas v srce razžalil in ki bi nas moral ljubiti in čuvati. Tukaj je prijatelj, ki je tvegal svoje življenje in premoženje za tvoje življenje in tvojo srečo. Ti si ga pa zlorabil za slugo, za posredovalca svoji pohotnosti in ga potem zapustil v največji sili. Ta deklica je bila tovarišica v tvojih mladih letih in je imela pravico do največje prijaznosti. Ti pa si ravnal z njo neskočno hujše kakor turški ropar. In tvoj oče je bil moj najdražji prijatelj. Skušal sem poplačati njegovo prijateljstvo s tem, da sem nadomeščal njegovemu osirotelemu otroku njegovo mesto. Kako sem izpolnoval to dolžnost, mi ne pristojta soditi; kako pa si ti izpolnoval svojo, more najbolje dokazati moja hčerka, tvoja bivša vjetnica.“

„O, prizanesite mi, odpustite mi!“ vzdihne atenski knez, se obrne in pade na kolena. „Najbolj nesrečen človek sem. Vsaka vaša beseda je puščica v moje srce. Pravična usoda je prekrizala vse moje naklepe, in jaz sem za to hvaležen. Ne morem si misliti ali celo upati, da mi more ta gospica v resnici odpustiti; in vendar je odpuščanje nebeški dar. Morebiti jo omehča spomin na prejšnje čase. Kar se vas tiče gospod — toda jaz nočem govoriti, ne morem. Plemeniti Škender, ti govori. ... Bodi srečen! Jaz nočem oskruniti s svojimi obljubami tvojih nad. In vendar rečem: Z Bogom!“

Atenski knez se je popolnoma potrt obrnil in odšel za njim.

maša. Ob pol 9. uri slavnostna pridiga, na to obhod z Najsvetejšim in potem slovesna božja služba. — Pop. ob en četrt na tri Šmarnice kratek Marijin nagovor, pete litanije s sv. blagoslovom. Priložnost za sv. spoved na predvečer in v nedeljo od 6. ure začenši. Bodo na razpolago trije duhovniki. Romarji prisrčno vabljeni!

**Izpod hriba sv. Katarine.** (St. Michael ob Bleiburg—Šmihel pri Pliberku.) V nedeljo 2. majnika praznuje naša fara redko slovesnost. Njen odlični rojak č. g. Avgust Čebul, bivši gojenec rimskega Germanika, bo daroval v domači župniji prvo sv. mašo in delil novomašniški blagoslov. Izredne svečanosti se veseli vsa okolica.

**Med Dravo in Karavankami.** (Rož—Rosental.) Naši naciji so Hitlerjev rojstni dan praznovali menda po vseh očinah po enakem navodilu: kljuke zastavice so v noči razobešali, ceste s polomljenimi križi posejali in ponekod celo žgali kresove. Na Bistrici so v jutro 20. t. m. opazali kljuke zastavice na drevju, telefonskih in električnih žicah, cesta je bila posejana ko z rožicami. Začetka so ljudje mislili, da si je to šalo dovolil kak nočni aeroplan, pozneje šele so pogruntali, odkod ta nočna demonstracija. Orožništvo je poskrbelo, da je prišla vasica kmalu v stari red. V Svečah so nočni ptiči nalepili Hitlerjevo sliko celo na tablo domovinske fronte. Res je tako, kakor je dejal govornik na občnem zboru našega društva, da je še dovolj tajnih prevratnih organizacij na deželi, ki rujejo proti državi.

**Nekaj o boroveljskih puškarjih.** Morda je še vse premalo znano, do poznajo boroveljske puškarje daleč okoli po svetu. Ta obrt je pravzaprav umetnost, kajti v Borovljah se je vedno delalo večinoma z roko, vsled česar so bili „piliji“ znani kot precizni delavci. Povsod, kjer so se ustanovljale nove tovarne orožja, so radi sprejeli pilije iz Borovelj. Tako je delalo pred vojno večje število borovljancev v Berlinu, Budimpešti, Steyru, Kragujevacu, Dunaju, Ameriki i. t. d. in povsod tod še najdeš danes borovljanca. Med vojno jih je bilo zaposlenih v Steyarah preko 50 oseb. Kadarkoli so prejele take tovarne večja naročila, so se napatili borovljanci v svet. Po vojni je oboroževanje nehalo in mladini se ni nudilo priložnosti pogledati v svet. Zadnje mesece se z mrzlično naglico oborožuje vse in zopet je začelo „mikati“ naše pilije. Večje število jih je že odšlo v Oberndorf na Württembergsko v Nemčijo, kjer se nahaja velika tovarna za orožje. Vsi so bili sprejeti in že delajo. Zadnji teden je prišel poziv od delav. zbornice, da se puškarji še vedno iščejo. Dne 20. t. m. se jih je javilo na občini menda 21 oseb in bržkone bodo dotični, ki bodo sprejeti, kmalu odpotovali. Sprejemajo se pa le neoženjeni in stari pod 35 let. Če bomo izvedeli, kako jim pojde, vam pozneje poročamo.

**Unterloibl—Podljubelj.** Tokrat imamo le bolj žalostne novice. Hudourje, ki je razsajalo koncem februarja, tudi našemu kotu ni prizaneslo. V več krajih je vdrla voda v hiše in sobe. Lepo pot, ki vodi od cerkve do obč. ubožne hiše, je razdajalo in še danes ni popravljena. Sedaj se šele raziskuje in skuša dognati, ali je ta pot sploh občinska ali privatna, in je to vzrok, da se popravilo tako odlaga. — Dne 11. t. m. sta dva fužinska delavca napravljala in sekala drve. Bukev pade nesrečno in zgrabi elektrika Tomaža Aricha, ki je dobil tako poškodbe, da je obležal nezavesten. Spravili so ga v bolnico, toda vključ operaciji ni bilo pomoči, tako da je par dni navrh umrl. Pokopan je bil dne 19. t. m. na celovškem pokopališču ob veliki udeležbi delavstva in sorodnikov. — Naj še omenimo, da je bila dne 21. marca t. l. tukaj pokopana Magdalena Ogris, ki zasluži, da se je še posebej spomnimo. Rodom iz skromne Grabnerjeve družine na Bajtišah je bila zvesta družica svojemu možu in obenem vzorna mater. Rajna je izredno rada čitala, kar ji je brez dvoma pripomoglo do znatne izobrazbe. Bila je več let tudi predsednica Slov. ženskega društva in kot taka nastopala na zborovanjih z govori, da jo je marsikdo moral občudovati. Čast taki vrli ženi-materi, zaostalam pa naše sožalje!

**St. Jakob i. R.—Št. Jakob v Rožu.** Šolske sestre v Št. Jakobu v Rožu naznanjajo, da se začne z majnikom drugi tečaj. Poučuje se v šivanju, ročnem delu, glasbi, na željo tudi v kuhanju, likanju, snaženju in popravljanju cerkvenega perila in vseh drugih, dekletom potrebnih strokah in delih. Več pove predstojništvo šolskih sester v Št. Jakobu.

**Völkermarkt—Velikovec.** Skoroda zamerimo g. uredniku našega lista, da je v štev. 13. ob dopisih z Dunaja, Gradca, Celovca in Borovelj prezrl naše podiunsko glavno mesto. Sai nismo zadnji na svetu in smo svojo brihtnost že opetovano dokazali.

Koliko velikih zborovanj in sličnega smo že imeli, a velikovski dopisnik očitno molči ali pa grede njegovi dopisi iz raznih razlogov v koš. Hudovali smo se na aprilsko šalo. Nekateri so dejansko pričakovali prihod napovedanega ameriškega filmskega podjetja. Ko so izvedeli, da gre za aprilsko potegavščino, so jo seveda jadrno popihali. — Tiste ostre napetosti, ki je nekdanj odlikovala naše mesto, ni več toliko čuti. Prenapeteži se nahajajo večinoma v Nemčiji. Polagoma se med nami uveljavlja krščanska država. To priča farna cerkev, ki je ob šolarski sv. maši nabito polna mladine; tudi cerkveno petje izvaja mladina. Naravnost veličastna pa je zadnja leta procesija ob vstajenju na krstnico. Na velikonočni pondeljek smo pogrešali doblaveške igralce, ki so se napovedali z lepo igro. Naj le pridejo kedaj!

**Tam pod Jepo.** (Petschnitzen—Pečnica.) V noči na 5. aprila so neznanzi vlomili pri Gašparcu na Pečnici ter odnesli vsa svinjska pleča, klobase in salame. Če pomislimo, koliko truda in dela ima gospodinja z rejo prašičev dotlej, da jih spita in pripravi za klanje, in kolika pomoč je kmečkim družinam domača kolina, moramo take tatvine imenovati roparstvo. — Nedavno smo imeli v Lesjakovi gostilni v Pečnici zborovanje dom. fronte, na katerem je govoril zvezni gosp. svetnik Simma. Govornik je zahteval med drugim, naj vlada nadzira udruženja velepodjetnikov (kartele), in jo tirjal še drugo odpomoč neznanemu gospodarskemu stanju prebivalstva. Svetnik Simma je rodod iz Timenice ter je sedaj posestnik znanega Kanonhofa pri Kotmari vasi. — Ponavljalne šole na deželi so običajno velika muka za dušnega pastirja. Obiskujejo jih mladeniči, ki so ravno v burnem razvoju. Te šole navadno materni jezik docela prezrejo. Tem lepše je bilo, ko so pečniški fantjeučenci nadaljevalne šole v zadnji uri gospoda župnika in veroučitelja pozdravili z zahvalnimi besedami v lepi slovenščini. Vzravnani je g. župnik segel ob tej lepi pozornosti vsakemu posebej v roke.

**Smrt jo je rešila.** (Suetschach—Sveče.) Dne 20. aprila smo spremili k zadnjemu počitku 72 let staro Marijo Einspieler, pd. Hanžičinjo na Ladinah. Ranjka je bila svačinja pokojnega prošta Gregorja Einspielerja. 22 let je bila priklenjena na bolniško posteljo. Domači dušni pastir so se od rajne poslovili z mehкими besedami, pevci pa z žalostinkami na domu in grobu. Naj počiva v miru, ostalim izrekamo naše sočutje!

**To in ono.** Letošnje šolsko leto se na srednjih šolah zaključuje z 7. julijem. — Minulo soboto je govoril v Celovcu drž. tajnik Rott. — Na Dunaju so odkrili nacistično centralo, ki je organizirala demonstracije povodom Hitlerjevega rojstnega dneva. — Po številu rojstev je na najslabšem v deželi Beljak, izmed vseh avstrijskih sodnijskih okrajev pa je najboljši krški. — V doglednem času bo znižan poštni porto v Jugoslavijo. — Nemški pevski zbori v deželi se pripravljajo na veliki koncert v Breslau-u v Nemčiji. — Licenčni prispevek za krmsko koruzo in ječmen je znižan od 9 na 6 grošev. — Nenadno se je podrl betonski most črez reko Lieser na zg. Koroškem. En delavec je mrtev, pet težko poškodovanih. — V gostilni Simandl pri Svetni vasi se je ustrelil carinik Valentin Waldhauser. Vzrok je nepojasnen. — V Št. Tomažu pri Celovcu je umrla posestnica pd. Tamišinja. — Za kaplana v Št. Jakobu v Rožu je bil imenovan č. g. Tomaž Holmar. — Napadalca Valentin Kuchling in Pavl Poluk iz Metlove, ki sta skušala oropati poštarco Porupski, sta bila kaznovana na 10. oz. 2 in pol leta težke ječe. — Neznanzi so vlomili v Klemenjakovo trgovino v Kapli na Dravi. — V nedeljo je bilo v Celovcu več nesreč z motornimi kolesi. Mizar Janez Wornig z Rude je zavezil v nek avto in se s svojo spremljevalko vred težko poškodoval. — Mohanik Medved iz Celovškega Št. Petra se je z motorjem ponesrečil. Pri Vetrinju je zadel nek motorni kolesar v družbo več oseb in se smrtno ponesrečil.

## NAŠA PROSVETA

### Tak je vrstni red!

O profesorju-naravoslovcu ste čuli, ki je tako zamaknil v svojo učenost, da mu je bil končno ves svet samo še v njegovem naravoslovnem kabinetu in da sam ni imel preko svojih kamnov in nagačenih živali nobenega smisla več za to, kar se je dogajalo velikega okoli njega. Hudomušni učenci so njegov čudni „pasijon“ kmalu iztaknili ter profesorju nadeli edino pravilno ime „Zoo“, kar bi po našem pomenilo žival.

Takih zamaknjencev je med ljudmi menda več, kakor bi si mislili. Le preradi mi ljudje ob svojem

ožjem poklicu prezremo naloge in dolžnosti, ki niso nič manj važne in nujne od poklicnih. Le preradi mi ljudje prevračamo življenjski red in ga postavljamo na glavo. Življenje pa zahteva celih ljudi, ki objamejo in mojstrijo vse njegove mnogobrojne prilike. Ti ljudje so resnično mojstri življenja.

Kot v zasebnem, velja tudi v narodnem življenju nek red in neka celota. Korenine tudi narodnega življenja so v cerkvi in veri, tod so fundamenti zasebne in občestvene, kulturne in gospodarske rasti. Prosvetne organizacije pa so visoke šole naroda. Tod urimo duha in srce, tod se zravnavamo ob vzorih narodne, stanovske in družinske ljubezni. Prosveta je šola, ki naj nam da odgovor na tisoče nerešnih vprašanj sodobnega žitja in bitja. Iz čvrste in vsestranske prosvete šele zamorejo rasti razne stanovsko-politične organizacije, kakoršne pozna naša država. Iz prosvete šele zamore zadobiti domovinska fronta, sedanja politična organizacija naše Avstrije, ono polnost in globino političnega življenja ljudstva, ki jamči za boljši duševni in gmotni napredek. Cerkev — prosveta stanovske in gospodarske organizacije — domovinska fronta! Samo tako se more in sme glasiti vrstni red v življenju našega naroda.

Mnogi med nami ta vrstni red prevračajo ali ga celo postavljajo na glavo. Sosebno delovanje prosvetnih organizacij jim ne gre prav v njihov račun. Slepici, ki ne vidijo, da tirajo s svojim zmotnim naziranjem organizacije, katerih procvit jih skrbi, v pogin in propast! Kako naj živi stanovsko-politična ali domovinska organizacija brez temeljev stvarne in globoke prosvete?

Naša velika naloga je, da vsaj mi ta vrstni red z odločnostjo in brezpogojnostjo uveljavljamo vsepovsod v velikem in malem življenju. Edino tako bomo služili blagorju našega naroda in naše države!

**V nedeljo 9. maja** praznujemo v naši državi materinski dan. Domala v vseh naših farah se je že udomačilo, da se spomnimo na ta dan naših dobrotnic najprej v cerkvi, popoldne pa na lepi materinski prireditvi. Ponekod so materinski dnevi pravi farni praznik ter združujejo v lepi misli na mater mlado in staro. Bilo bi samo želeto, da bi se tovrstne proslave materne ljubezni ukoreninile in utrdile povsod, kjer materino ime še kaj velja.

**V rojstnem kraju Andreja Einspielerja.** (Suetschach—Sveče.) Kljub mnogemu nerazumevanju in številnim neprilikam smemo reči, da gre z našo katoliško in slovensko prosveto navzgor. Zgovorno je to dokazal občni zbor „Kočne“ na predzadnji nedeljo. Nad 100 zbranih članov je uvodno pozdravil društvo, predsednik in v jedrnatih besedah povdaril temelje prosvetnega delovanja, ki so: vera, narod in država. Sledilo so poročila tajnika, pevskega in tamburaškega referenta, knjižničarja in voditeljice dekljiškega krožka, ki pričajo, da je društvo v pretekli poslovni dobi vsestransko delovalo. Govornik je navezal na predsednikov povdarek prosvetnih temeljev in v daljšem govoru ponazoril cilje prosvetnega delovanja, od katerih se naše prosvetno delovanje ne bo premaknilo za nobeno ceno. Med posameznimi točkami so se oglasili sveški slavčki-pevci in pokazali, kako ljubosumno čuvajo v svojem krogu lepo domačo melodijo. Keznarijev Joza je še jedrnatopomnil, da se prihodnjič oglasijo tudi fantje-tamburaši in zaszvirajo kot prvo pesem himno „Kočne“. Iskrene zahvalne besede predsednikove so občni zbor zaključile.

**Glainach—Glinje.** Na Vnebohod 6. majnika praznuje naša farna družina dan svojih mater. Dopoldne proslavimo matere v cerkvi, popoldne pa se vrši materinsko slavo v dvorani pri Cingelcu na Trati. Na sporedu so nastopi mladine, deklet in fantov v prizorih, petju, deklamacijah in igradah „Po trnju do cvetja“ in „Prepirljiva soseda“. Začetek točno ob 3. uri. Vstopnine ni.

**Keutschach—Hodiše.** Na Vnebohod je po sv. maši ob 9. uri v Društvenem domu občni zbor „Zvezde“. Nastopijo tudi pevci, vmes govor zvezinega zastopnika.

**St. Jakob i. R.—Št. Jakob v Rožu.** Na Vnebohod 6. maja in na predhodno nedeljo 2. maja priredi naše društvo zgodovinsko igro „Miklova Zala“. Vmes svirajo tamburaši in zapojejo pevci. Začetek obakrat ob 3. uri.

**Inserirajte  
v „Koroškem Slovcu“!**

## GOSPODARSKI VESTNIK

### Naše kmetije.

Za naše kmetije je značilno to, da so zelo mnogovrstno sestavljene. Vsak kmetovalec se bavi z najrazličnejšimi kmetijskimi panogami. V nekaterih drugih državah ne opazimo tega v taki meri. Tam so gospodarstva tako urejena, da se gospodarji pečajo samo z gotovimi panogami, kot n. pr. z živinorejo in travništvom. Drugod spet je kmetijsko gospodarstvo opredeljeno na pridelovanje žita, medtem ko so druge kmetijske panoge bolj postranskega pomena.

Mnogovrstno so naša zemljišča obdelana, posebno še v onih krajih, kjer se gospodarji pečajo tudi s sadjarstvom. Prav tako mnogovrstna je tudi živinoreja, ki se ne omejuje samo na govedorejo, ampak obsega tudi prasičjerejo, perutninarstvo i. dr.

Marsikdo bi mogoče temu oporekal in trdil, da bi se dale tudi naše kmetije drugače urediti. Če pogledamo naše gospodarstvo in njegove okoliščine nekoliko pobližje, vidimo, da že mora tako biti in da se ne da dosti predrugačiti. Vsaj večji preustroj naših kmetij za bolj enostavna in enostranska gospodarstva bi bil zvezan z različnimi nepravilnostmi. Razni neumestni poizkusi bi nas lahko stali mnogo denarja.

Sedanja sestava naših gospodarstev je utemeljena iz več razlogov, ki so bodisi gospodarskega ali naravnega značaja. Podnebne, krajevne in talne razmere so pri nas tako zelo različne, da je sploh težko misliti bolj enostavno ureditev gospodarstva, kot pa je današnja. Ponekod imamo čiste travniške lege, prav tako njivske lege in to na sorazmerno malem prostoru. Naše kmetije so razkosane in mahne. Letine so povržene raznim naravnim nepravilnostim. Često imamo nepričakovano sušo, točo, slano, dolgotrajno deževje. Leto za letom trpimo zaradi tega veliko škodo. Nekaj sadežev nam vsako leto odpove. Če ne trpijo njivski pridelki, trpijo travniki ali trpi naše sadje. Zato moramo skrbeti, da v slučaju odpovedi enega pridelka dobimo primerno nadomestilo v drugem.

Na njivah pridelujemo domala vse sadeže, ki jih potrebujemo za življenje, seveda v premajhnih količinah. Žita pridelujemo redno premalo in moramo domačo potrebo kriti drugod. Vendar bi nikako ne kazalo pridelovanja žit opustiti. Važna naša pridelka sta krompir in koruza, ki služita ljudem in živalim. Tudi razne krmske rastline gojimo v precejšnjem obsegu.

Ob vsej tej mnogostranosti našega gospodarstva ne smemo prezreti nečesa: hrbtenica naših kmetij je in ostane naša živinoreja. Z hlevom stojijo in padejo naše kmetije. Od hleva oz. živinoreje je največ dohodka, živinoreja je najsigurnejša naša panoga. Zanj govori zemlja in njena lega, zanj trg in njega prilike, zanj tudi bogate izkušnje naših očetov. Tako smemo reči: Gospodar, goji vse mogoče panoge kmetijskega gospodarstva s skrbjo in ljubeznijo, vsaka ti bo bolj ali manj bogato poplačala tvoj trud. Svojo največjo in najglavnejšo skrb pa posveti svojem hlevu in svoji živini, ker z živinorejo stoji in pade tvoja kmetija! Danes ni več čas, da bi prepuščali hlev in živino samo ženskim rokam, marveč moramo vedeti, da je tod glavno področje in najvažnejša delavnica tudi za gospodarja in njegove sinove. Ob dobri živinoreji bodo cvetele in uspevale naše kmetije in bodo tudi ostale gospodarske panoge naših domov izdatno podprte, naše delo in naš trud za vsakdanji kruhek pa bosta tako najbolj uspešna. db.

**Apnenje njiv.** Čudno, da ni apno pri kmetih v večjem sopštovanju. Apneni prah, to je žgano apno, se da uspešno porabiti na vsaki zemlji, ki ji primanjkuje apna, in koristi vsaki rastlini. Naša zemlja trpi v veliki meri na pomanjkanju apna in je gnojeno z njim sila koristno. Najbolj željne apna so od rastlin sledeče: črna detelja, lucerna, druge detelje, grahorca, grah, fižol in leča. Apno pospešuje rodovitnost zemlje in je zato koristno vsem rastlinam. Glede trosenja je omeniti, da z njim lahko gnojimo v vsaki letni dobi in tudi še po zelenih rastlinah. Gnojiti pa ne smemo istočasno z hlev-

skim gnojem, ker to škoduje učinkovitosti gnoja. Koder pa smo gnojili z gnojem lani, letos lahko apno brez škode trosimo.

**Soja-fižol.** Soja je stročnica, ki zahteva v glavnem mnogo toplote in bolj suho vreme. Ponekod so pri nas delali z njo poizkuse, ki se niso povsod povoljno obnesli. V glavnem velja, da soja fižola ne nadomesti. Sadimo jo v vrste spomladi, ko je že dovolj toplo, jo okopavamo in plevemo, jeseni pa, ko so stroki že suhi, jo porujemo in omlatimo. Zrnje je kot zdrob izvrstna krma za vso živino, ker vsebuje mnogo beljakovin.

**Odbira pujskov za plemo.** Za plemo izbiramo navadno najtežje pujske, misleč, da so ti za plemensko rejo najboljši. To pa je napačno, ker kaže izkušnja, da niso pujski, ki so ob skotitvi najtežji, vedno tudi ob odstavljanju najtežji. Pomagamo si lahko s tehtnico, na kateri tehtamo pujske ob skotitvi in odstavljanju in po možnosti tudi vmes vsaj parkrat. Tako doženemo, katere svinje nam vzredijo najboljše in najtežje pujske. Za plemensko rejo ne pridejo v poštev mladiči od svinj, ki skotijo različno težke pujske in se le-ti različno razvijajo, marveč taki, ki se enakomerno razvijajo. Nadalje moramo seve gledati, da odbiramo živali, ki izvirajo od zdravih merjascev in zdravih svinj in v sebi združujejo lastnosti, kakoršne zahtevamo od plemenskih živali.

**Usiljive kokoši.** (Odgovor M. J.) Mnenje, da se smejo kokoši pasti povsod, je napačno in četudi se kokoši povsod pasejo že nad trideset let. Po vašem svetu je vašim kokošim prosta pot, na tuj svet ne smejo. Vsak ima pravico, da tuje živali s svojega sveta zapodi. Če mu delajo škodo, sme zahtevati od lastnika živali tudi povračilo škode. Najboljše pa je v teh slučajih potrpeti. Kokoš ne pozna lastninskih meja in navadno vse kokoši rade uhajajo k sosedom.

**Zadružna pisarna javlja:** Na prodaj je več sto kil apna (zelo ugodna cena), več tisoč komadov šintelnov in umetno satovje za čebelne panje (kg šil. 6.—).

**Velikovški trg.** Živinski trg: prignanih je bilo 2 bika, 2 vola, 2 mlada vola, 28 krav, 3 telice, 102 plemenskih prašičev, 3 koze. Cene so ostale na stari višini. — **Blagovni trg:** jajca 9, kokoši, stare 2.00—3.00, mlade 1.50—2.00, kg sirovega masla 2.80—3.60, pšenica (100 kg) 41.—, rž 30.—, oves 24.—, ječmen 29.—, koruza 22.—, krompir 19 g za kg.

## ZANIMIVOSTI

**Mussolinija, italijanskega dučaja,** opisuje ogrska grofica Bethlen takole: Posebnost je prodorni pogled njegovih oči. Duče ljubi godbo in je navdušen za velike komponiste Bacha, Beethovna in Wagnerja. Ob večerih po trudopolnem delu rad igra na svojo violino. Rad ima živali, posebno mačke so mu prirastle k srcu. Grofica razlaga to ljubezen tako, da ugaja dučejo na mačkah njihova neodvisnost, dočim mu ni toliko za pse, ki se človeku preradi podredijo. Grofica piše naprej: „Iman vtis, da je Mussolini veren in da veruje v Boga. Po njegovem mnenju pa je najznačilnejši pojav naše dobe ta, da nima vera nobenega vpliva na življenje.“ O bodočnosti Evrope se Mussolini ne izraža dobro. Kralj Viktor Emanuel mu priznava njegove izredne sposobnosti in mu je, tako sklepa grofica, naklonjen.

**Poklici londonskih ubožcev.** Velemesto London ima poleg običajnih poklicev še nekatere druge, ki jih morda ne najdete nikjer drugod na svetu. Najprej so to izdelovalci lasulj, ki jih glasom predpisov morajo nositi angleški sodniki in katerih oblika se v zadnjih dveh stoletjih ni spremenila. V osrčju londonskega mesta so skromne delavnice, kjer še danes pripravljajo iz svile, las in fine preje naglavne okraske angleških sodnikov. Drugi si služijo bori kruh s tem, da vzbujajo ljudi ob določenih jutranjih urah iz spanja. S pomočjo steklenih cevok streljajo s suhim grahom na okna svojih spečih abonentov. Ob reki Temzi sedijo ribiči, ki ne lovijo rib, ampak dragocenosti, ki na ta ali drugi način pridejo v reko. Pod nekim mostom sedi dan za dnem v čolnu nek mož, ki je že mnogim potnikom rešil življenje. V nekaterih londonskih predmestjih pa imajo še vedno svojo službo nočni čuvaji, ki napovedujejo nočne ure.

**Velikanski ptiči** bodo letala, ki bodo služila prometu London—Pariz. Njihova krila merijo 33 m, žene jih 14 motorjev s skupno 800 konjskimi silami, na uro bodo dosegali brzino do 300 km. Nosijo lahko bremena 20 ton ter vrhutega 42 potnikov in 5 mož posadke. Njihova kolesa imajo premer 1.85 metra. Letala so zgrajena iz jekla.

**Skrinjica cesarice Elizabete.** Dunajski listi poročajo o dragoceni skrinjici cesarice Elizabete, shranjeni v dež. arhivu sodišča v Brnu. O zgodovini te skrivnostne skrinjice poročajo, da je skrinjico odkril cesar Franc Jožef po smrti svoje soproge. Ni je hotel odpreti, marveč je odredil, da jo imajo potem, ko umre sedanji rod, odpreti člani dunajske znanstvene akademije. Pred svojo smrtjo jo je izročil grofu Taaffe-ju, ki jo je pozneje predal dež. sodišču v Brnu. Sluti se, da se nahajajo v skrinjici zapiski rajne cesarice o smrti prestolonaslednika Rudolfa. Odprli jo bodo glasom nekega kodicila leta 1950.

**Džinkiskan, sloviti mongolski vojskovodja,** še vedno zanima sosodnje zgodovinarje. Džinkiskan je bil sin nekega pastirja, a ga je mongolski kan Toghrul posinovil. Za njim je postal vladar 400 tisoč Mongolov ter si je skušal na čelu mogočne vojske podjarmiti celi svet. Zasedel je vso Azijo in se nato obrnil proti Evropi ter jo zasedel do Jadrana in Vzhodnega morja. Vsa Evropa je zatrepetala pod mogočnim mongolskim rodod, ko njen poveljnik nenadoma odredi umik svojih čet nazaj v Azijo. Vzroka tega presenetljivega umika niso mogli dognati do danes. O mongolski vojski je danes znano, da je poznala izredno disciplino, imela svoj generalni štab, svoje zdravnike, inženierje, pionirje ter bila oborožena s kanoni in plinskimi bombami. Ostala je nepremagana, po Džingiskanovi smrti pa je ogromna vladavina, katere obseg je bil večji od polovice zemliske oble, razpadla.

**Levičarji.** Pri tem ne mislimo na socialiste ali komuniste, marveč na ljudi, ki dajejo pri vsakdanjem poslu prednost levi in ne desni roki. Približno vsak osemnajsti človek je levičar. Ta posebnost — napaka ali prednost, kdo naj presodi? — je razširjena po celem svetu in pri vseh narodih. Slutijo, da se podeduje in sicer predvsem v moškem rodu. Drugi spet trdijo, da ima levičarstvo svoj vzrok v možganih. Pravočasna vežba levičarje lahko usposobi, da uporabljajo lahko obe roki z isto sretnostjo. Slednje igra veliko vlogo pri Japoncih, ki uporabljajo orožje s poljubno roko in pri katerih torej en mož zaleže za dva navadna.

**Volilni oklici starih Rimljanov.** V izkopinah rimskega mesta Pompeji so našli med drugim tudi oklice in pozive na ljudstvo, kako naj voli svoje tribune. Nekateri med njimi so sila svojevrstni in se glasijo: Assilina prosi volilce, naj volijo Lucija Sekunda, najresnejšega mladeniča pompejskega. Volilci naj ne pozabijo voliti mojega zaročenca Lucija Sekunda; Lucij Tirenus je bil vedno moj dobri sinko, volilce prosim, naj ga volijo. Kdor voli mojega moža, bo odslej živel cenejši in bo brezplačno obiskoval cirkus in gledališče. Ne glasujte za Petronija, ker je star in grd, glasujte rajši za Tita Kvirinija... Kako bi dejali: Nič novega pod soncem!

**Oh ta mladina!** Mamića: „Zakaj se jokaš, Nežka?“ — Nežka: „Pepček mi je vrgel zemljo v vodo.“ — Mamići: „Ali z namenom?“ — Nežka: „Ne, s sirovim maslom.“

**Primeri.** Hči: „Ne, tega človeka pa res ne maram za moža!“ — Oče: „Kdo te bo pa vprašal. Ali je Evo kdo vprašal, ali hoče vzeti Adama?“

## Tebe se tiče, prijatelj!

Ljubezen do naroda je v veliki meri ljubezen do njegovega glasila. Koroški Slovenec brez „Koroškega Slovenca“ ni več polnovreden član narodne družine!

Ali imaš svoj list?

Ali ga redno plačuješ?

Ali ga priporočaš drugim?

Ali ga širiš, braniš li njegovo čast?

## Tudi tebe se tiče, prijatelj!

